

НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОДЕКСУ ЕТИКИ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ МІЖНАРОДНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ БУХГАЛТЕРІВ

NATIONAL FEATURES OF APPLICATION OF THE CODE OF ETHICS OF PROFESSIONAL ACCOUNTANTS OF THE INTERNATIONAL FEDERATION OF ACCOUNTANTS

У роботі розглянуто проблемні питання навчання і розвитку професійних бухгалтерів у зв'язку з реформою системи бухгалтерського обліку в Україні. З перших років незалежності України посада бухгалтера почала мати більший попит, почали створюватися професійні організації бухгалтерів і аудиторів. Але в законодавстві належним чином професію визнано не було. Авторами проведено дослідження таких категорій, як «кодекс», «вчинки» відповідно до аспектів професійної етики бухгалтерів, а також обгрунтовано доцільність «прищеплення» норм професійної етики під час підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Розглянуто основні принципи Кодексу етики професійних бухгалтерів, а також приклади етичних проблем із зарубіжного досвіду, які вивчаються студентами у циклі фахової підготовки за напрямом «Облік та оподаткування». Навіть із декількох прикладів ми бачимо, що питанням етики в зарубіжній практиці приділяють велику увагу. На жаль, більшість бухгалтерів в Україні навіть не підозрює про існування подібного документа.

Ключові слова: професійний бухгалтер, Кодекс етики професійних бухгалтерів, Міжнародні стандарти освіти, етичні норми й проблеми, компетентність.

В работе рассмотрены проблемные вопросы обучения и развития профессио-

нальных бухгалтеров в связи с реформой системы бухгалтерского учета в Украине. С первых лет независимости Украины должность бухгалтера начала иметь большой спрос, начали создаваться профессиональные организации бухгалтеров и аудиторов. Но в законодательстве должным образом профессия не была признана. Авторами проведено исследование таких категорий, как «кодекс», «поступки» согласно аспектам профессиональной этики бухгалтеров, а также обоснована целесообразность «привития» норм профессиональной этики при подготовке специалистов в высших учебных заведениях. Рассмотрены основные принципы Кодекса этики профессиональных бухгалтеров, а также примеры этических проблем из зарубежного опыта, которые изучаются студентами в цикле профессиональной подготовки по направлению «Учет и налогообложение». Даже с нескольких примеров мы видим, что вопросам этики в зарубежной практике уделяют большое внимание. К сожалению, большинство бухгалтеров в Украине даже не подозревают о существовании подобного документа.

Ключевые слова: профессиональный бухгалтер, Кодекс этики профессиональных бухгалтеров, Международные стандарты образования, этические нормы и проблемы, компетентность.

УДК 657:[005.72:334.7]:174-157.16

Розіт Т.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Слюніна Т.Л.

к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

The problem of training and development of professional accountants in connection with the reform of the accounting system in Ukraine is considered in the paper. From the first years of Ukraine's independence, the development of a market economy, the position of accountant began to have more demand, professional organizations of accountants and auditors began to be created. Civil servants increasingly used the terms "auditor", "certification" and "professional accountant" in their activities. But the legislation did not properly recognize the profession. The authors conducted a study of such categories as the code, actions in accordance with the aspects of the professional ethics of accountants, as well as the feasibility of "forging" the standards of professional ethics in the training of specialists in higher education institutions. The main principles of the Code of Ethics for Professional Accountants, as well as examples of ethical problems in foreign experience studied by students in the cycle of professional training in the field "Accounting and taxation" were considered. Even with a few examples, we see that ethics issues in foreign practice are of great importance and therefore, in the preparation of their specialists, they are laid out in great detail by the Code of Ethics of Professional Accountants of the International Federation of Accountants. Unfortunately, most accountants in Ukraine do not even suspect the existence of such a document. We consider it expedient to include the course "Professional and Applied Ethics" in the master's curricula; include the issues related to professional ethics in the tasks for coursework and diploma work on professional disciplines in order to prepare future professionals for solving ethical problems in professional life, forming values professional ethics of accountant and auditor. But a professional organization from the moment of its creation promotes the successful implementation of reforms in accounting and auditing, translates international standards of accounting and reporting, professional ethics, education, prepares and conducts retraining, professional development.

Key words: professional accountant, Code of ethics of professional accountants, International Educational Standards, ethical norms and problems, competence.

Постановка проблеми. Професія бухгалтера є однією з тих, яка зазнала значних змін із перших років незалежності України та розвитку ринкової економіки й отримала широкий попит. На ринку професійних послуг України були створені перші професійні організації аудиторів і бухгалтерів (наприклад, ФПБАУ). Саме професійним організаціям доручено розповсюджувати норми професійної етики та контролювати їх дотримання у сучасному розвиненому суспільстві. У лексиконі державних органів, професіоналів, наукових дослідників почали з'являтися такі терміни,

як «аудитор», «сертифікація» та «професійний бухгалтер». Проте належного визнання професія бухгалтера у чинному законодавстві не отримала. Тож проблематика сутності професійної етики бухгалтера, а також організаційні і методичні складники формування норм професійної етики бухгалтера потребують подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовне дослідження аспектів професійної етики як виду прикладної етики проведено В.І. Баштановським, Ю.В. Согомоновим та іншими науковцями. Дослідженню проблематики історії розви-

тку професії бухгалтера з урахуванням етичного аспекту присвячено праці сучасних науковців, таких як Ф.Ф. Бутинець, С.Я. Зубілевич, М.Ю. Медведєв, А.Ю. Редько, Я.В. Соколов та ін. Наукове та організаційно-методичне забезпечення сертифікації вітчизняних бухгалтерів (обов'язковим складником якої є норми професійної етики) розробляють такі вітчизняні науковці, як С.Ф. Голов та В.М. Жук. Ці дослідники здійснили значний внесок у вирішення проблем, пов'язаних із теорією та впровадженням у практику норм професійної етики бухгалтера й аудитора.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування сутності професійної етики, дослідження взаємозв'язку таких категорій, як «місія», «кодекс», «вчинки» відповідно до прикладних аспектів професійної етики бухгалтера, а також обґрунтування ролі та визначення доцільних форм «прищеплення» норм професійної етики в процесі підготовки фахівців з обліку та аудиту у вищій школі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожна професія вимагає дотримання норм етики, адже людина, яка займається тією чи іншою діяльністю, зацікавлена в тому, щоб результатами її праці вірили, щоб якісно надані послуги оцінювалися високо.

Професійні організації «прищеплюють» норми професійної етики та контролюють їх дотримання у сучасному суспільстві. Місією Федерації професійних бухгалтерів та аудиторів України (ФПБАУ) декларовано захист інтересів її членів та сприяння росту довіри громадськості до високої якості їхніх професійних послуг; розроблення й впровадження національних стандартів і практики бухгалтерського обліку та аудиту, що базуються на міжнародних стандартах; створення Кодексу професійної етики (далі – Кодекс) та здійснення контролю над його дотриманням; підвищення рівня професійної освіти.

Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ) створена 7 жовтня 1977 р. для координування на світовому рівні діяльності професійних організацій у галузі обліку, аудиту та фінансової звітності. І тільки 26 березня 2004 р. Рада Федерації прийняла рішення, згідно з яким ФПБАУ визнає та приєднується до Кодексу МФБ. У 2009 р. Кодекс був переглянутий, а набрав чинності для членів федерації з 2011 р.

Щодо дії Кодексу на теренах України, то Аудиторська палата України своїм Рішенням № 290/7 від 27.02.2014 вирішила:

Прийняти Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів у редакції 2012 р. для обов'язкового застосування аудиторами України з 1 травня 2014 р. [5].

Але, незважаючи на ці організаційні заходи, проблема дотримання норм професійної етики фахівцями з обліку та аудиту в Україні залиша-

ється невирішеною, що зумовлено низкою чинників, таких як достатньо високий рівень тіньової економіки, не дуже стабільне правове поле і, як наслідок, низький рівень культури бізнесу. Через те, що в Україні Кодекс було прийнято пізніше, ніж в інших країнах світу, у нас все ж таки недостатній рівень дослідження методології професійної етики та освітньої підготовки за цим напрямом. І тому важливим у підготовці фахівців з обліку й аудиту є приживлення норм професійної етики, що зумовлює необхідність впровадження відповідних курсів до навчального процесу.

Для того щоб у своїй діяльності бухгалтер мав змогу застосовувати даний Кодекс, необхідно перш за все детально вивчити та зрозуміти постулати, адже відомо, що Кодекс є зведенням професійних принципів, серед яких основними є чесність та об'єктивність, професійна компетентність і сумлінність, конфіденційність і професійна поведінка.

На практиці спостерігається значна плутанина. Для аудиторів із травня 2014 р. Кодекс є обов'язковим до застосування, водночас більшість бухгалтерів в Україні навіть не підозрює про існування подібного документа.

Розберемося детальніше зі структурою Кодексу. Він складається з трьох частин:

1. Частина А – застосовується до всіх професійних бухгалтерів.
2. Частина Б – застосовується до професійних бухгалтерів-практиків.
3. Частина В – застосовується до всіх штатних професійних бухгалтерів.

Постає питання щодо роз'яснення термінів та виявлення різниці між цими поняттями (професійний бухгалтер, бухгалтер-практик та професійний бухгалтер у бізнесі або штатний бухгалтер).

Професійний бухгалтер – особа, яка є членом організації, що входить до Міжнародної федерації бухгалтерів.

Професійний бухгалтер у бізнесі – це професійний бухгалтер, який працює за наймом або обіймає посаду у таких сферах діяльності, як комерція, промисловість, сфера обслуговування, державний сектор, освіта чи неприбутковий сектор. Або бухгалтер, що працює за контрактом.

Професійний бухгалтер-практик – це особа, що працює в компанії, яка надає професійні послуги (у розрізі аудиту, консалтингу, бухгалтерії).

У першій частині Кодексу містяться загальні вимоги й основні принципи етики, які є обов'язковими для виконання бухгалтерами та аудиторами. Друга частина (Б) детально описує вимоги етики до професійних бухгалтерів-практиків. Третя частина (В) Кодексу використовується в роботі найманими працівниками у сфері обліку й аудиту – професійними бухгалтерами-практиками.

Таким чином, стає зрозуміло, що дія Кодексу поширюється на всіх бухгалтерів, працюючих у

штаті підприємства, або в аудиторських чи бухгалтерських компаніях.

У Кодексі етики професійних бухгалтерів описуються фундаментальні принципи етики, які необхідно використовувати особам, що працюють у бухгалтерській сфері (аудитори, консультанти, бухгалтери). То ж остаточне рішення щодо використання етичних норм приймає саме аудитор, з огляду на чинне законодавство та реалії ринку послуг.

До фундаментальних принципів етики всіх професійних бухгалтерів можна віднести принципи:

– добросовісності – йдеться про те, що кожен професійний бухгалтер має бути чесним та щирим у всіх ділових відносинах. Як вище згадувалося, поняття «бухгалтер» може відноситися і до поняття «аудитор», тож не буде зайвим на прикладі розібрати типові порушення даного принципу. Наприклад, принцип порушується, якщо висновок, виданий аудитором, чи текст звіту не відображають реальний стан або викривлюють його на чийсь користь; або аудиторський висновок уводить в оману користувачів, не даючи повної картини на фірмі, що перевіряється; порушенням принципу добросовісності буде й те, коли аудиторська фірма видає висновок без перевірки звітності чи діяльності об'єкта;

– об'єктивності – суть цього принципу полягає у тому, що професійний бухгалтер має не допускати упередженості, конфлікту інтересів чи впливу інших осіб на ділові чи професійні судження, тобто якщо аудитор надає звіт, виходячи з інтересів тільки однієї зі сторін конфлікту інтересів, це є порушенням, наприклад конфлікт між фіскальною службою та суб'єктом підприємницької діяльності;

– професійної поведінки – йдеться про те, що потрібно додержуватися всіх законів та нормативно-правових актів, щоб не дискредитувати себе й професію;

– професійної компетентності та ретельності – необхідно підтримувати професійні знання та навички, щоб мати змогу надавати професійні компетентні послуги відповідно до технічних та професійних стандартів. Якщо аудитор не хоче порушувати принцип належної ретельності, він має максимально забезпечувати доказовість висновків, а також усі дії та зібрані докази ретельно задокументувати згідно з МСА;

– конфіденційності – означає зобов'язання професійного бухгалтера утримуватися від: розкриття конфіденційної інформації, отриманої за межами фірми в результаті професійних та ділових відносин без належного дозволу, або якщо немає юридичного чи професійного права або обов'язку розкривати його; використання конфіденційної інформації, отриманої в результаті професійних чи ділових відносин, для власної вигоди або на користь третіх осіб. Але в Кодексі (п. 140.8) про-

писано, що існують випадки, коли аудитору дозволяється розкривати інформацію, а саме:

- якщо того вимагає закон;
- якщо це ініційовано роботодавцем або клієнтом;
- для того щоб забезпечити оглядовість аудиторських послуг організацією;
- для відповіді на запити з боку державних органів;
- для захисту інтересів аудитора в ході процесуальних дій [3].

Певний час термін «професійний бухгалтер» був синонімом поняття «аудитор». Проте згодом було визнано, що бухгалтери, які відповідали ознакам наявності високого рівня знань, навичок та етики, професійного досвіду та які були членами професійних бухгалтерських організацій, що брали на себе відповідальність за постійне підвищення кваліфікації та етичну поведінку під час виконання їхніми членами професійних обов'язків, почали успішно реалізовувати свою компетентність не лише в аудиті, а й працюючи фінансовими директорами, головними бухгалтерами тощо.

Сьогодні термін «професійний бухгалтер» наводиться у Міжнародних стандартах аудиту, Міжнародних стандартах освіти, Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку в державному секторі. На думку МФБ, він стосується усіх, для кого написані Міжнародні стандарти та хто повинен їх застосовувати. МФБ розглядає універсальне тлумачення цього терміна як гарантію успішного використання всіх розроблених стандартів незалежно від національних, законодавчих та галузевих особливостей.

Етичні, моральні норми є загальними для членів суспільства поза професійною приналежністю, але професійна етика визначається відповідно до потенційних етичних проблем, зумовлених функціонуванням професійного середовища у соціумі. Зокрема, неоднозначні й актуальні етичні проблеми в сучасному бізнесі пов'язані з тим, що бухгалтер як посадова особа реалізує комунікаційні функції (підприємство – держава; підприємство – власники, інвестори; адміністрація підприємства – наймані працівники тощо). Всі зазначені вище суб'єкти мають інтереси, здебільшого суперечливі, адже для держави вигідно, щоб підприємство перерахувало податки та збори в повному обсязі, тоді як власники бажать «зберегти» власні кошти. Між двома сторонами стоїть бухгалтер, який у своїй діяльності має дотримуватися таких принципів, як чесність, об'єктивність та професійна поведінка. Бухгалтери стиснуті між натиском фіскалів та бажаннями і вимогами керівника або засновника, тому не мають можливості, наснаги, натхнення думати і реалізовувати досить ефемерні для нашої дійсності етичні норми. На нашу думку, на жаль, ще не досягнуто високого рівня етичної самооцінки в професійній спільноті.

Підсумовуючи все зазначене вище, можна відзначити, що бухгалтер сьогодні «розривається» між інтересами власника та нормами законодавства, адже керівництво бажає виплачувати до бюджету як найменше податків та зборів, а бухгалтер має організувати систему обліку так, щоб під час перевірки державними фіскальними органами, органами Держпраці та іншими органами держнагляду у них не виникло запитань.

Етичні проблеми можуть стосуватися різних питань, у тому числі й управлінських, які бухгалтер має вирішувати, не порушуючи норми Кодексу етики. Розглянемо приклади із зарубіжного досвіду, які розглядаються зі студентами під час вивчення дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності «Облік і оподаткування».

Випадок А: підприємство займається розробленням програмного продукту, витрати на яке капіталізуються як актив, а не відображаються у звітності як витрати.

Водночас керівник цього відділу, чия премія базується частково на прибутку від результатів діяльності відділу, стверджує, що витрати на розроблення показувати у звітності як актив – обґрунтоване рішення, тому що новий продукт буде приносити з часом прибуток.

Останні два продукти цього відділу були невдалими.

Таким чином, бухгалтер постає перед проблемою, як прийняти правильне рішення, уникаючи особистого протистояння зі своїм керівником, а з іншого боку, дотриматися правил. Якщо показати як актив, то у стосунках із керівником відділу не буде проблем, але ж продукт, може, й утратить невдалим, і стане зрозуміло, що витрати на розроблення продукту у цьому періоді потрібно було показувати саме як витрати. Дана ситуація передбачає проблеми, пов'язані з компетенцією, авторитетом та цілісністю. Бухгалтер має вимагати від керівника відділу надання достовірних доказів того, що новий продукт є комерційно життєздатним. Якщо він не надає такий доказ, витрати на розроблення в поточному періоді доцільно показати у складі витрат.

Випадок В: постачальник упаковки, який обговорює новий контракт із бухгалтером, пропонує бухгалтеру закупівельної компанії повністю оплачені вихідні. Постачальник не згадує новий контракт у процесі запрошення. Бухгалтер, своєю чергою, не є найближчим другом постачальника, він розуміє, що постачальник може запитувати детальну інформацію щодо інших пропозицій, розміщених конкуруючими компаніями.

Бухгалтер стикається з етичною дилемою: якщо він погодиться на пропозицію постачальника, то вже не зможе неупереджено прийняти рішення щодо підписання нового контракту.

Справа В пов'язана з принципами конфіденційності й сумлінності. Постачальник може й не мати наміру задавати питання про заявки конкурентів. Однак видимість конфлікту інтересів у випадку В достатня для багатьох компаній, щоб заборонити співробітникам відповідати «прихильністю» на подібні дії з боку постачальників. Бухгалтер повинен обговорити запрошення зі своїм безпосереднім керівником. Якщо візит схвалений, бухгалтер повинен проінформувати постачальника про те, що запрошення офіційно схвалено відповідно до корпоративної політики (яка включає в себе нерозголошення конфіденційної інформації про компанію) [7].

З такими проблемами може стикатися й аудитор під час проведення незалежної перевірки підприємства: він не може приймати подарунки, тим паче дорожочинні, якісь інші блага, оскільки при цьому принцип об'єктивності в роботі ставиться під сумнів. Аудитор, як і бухгалтер у розглянутому прикладі, не може розголошувати інформацію, яку він отримав у результаті професійних чи ділових стосунків, використовувати її на свою користь або на користь третіх сторін.

Застосовуючи етичні стандарти професійної практики, ви можете зіткнутися з проблемами виявлення неетичної поведінки або розв'язання етичного конфлікту. Коли ви стикаєтеся з етичними проблемами, ви повинні дотримуватися встановленої політики вашої організації з вирішення такого конфлікту.

Питанням етики в зарубіжній практиці приділяють велику увагу, тому під час підготовки своїх спеціалістів їм викладається дуже детально Кодекс етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів. На жаль, більшість бухгалтерів в Україні навіть не підозрює про існування подібного документа.

Під час навчання студентів спеціальності «Облік і оподаткування» питання етики розглядаються, на жаль, фрагментарно, що не дає змоги в повному обсязі розглядати масштабність цих питань. Автономія, яка надана вишам, дає можливість під час складання освітньо-професійних програм спеціальності «Облік і оподаткування» включати необхідні курси в навчання, що дає сподівання, що в майбутньому цих прогалін у знанні етичних норм у бухгалтерів і аудиторів не буде.

Висновки з проведеного дослідження. Про етику професіоналів у галузі бухгалтерського обліку й аудиту багато говорять, але мало роблять, щоб на виході отримувати авторитетних висококласних фахівців. Етичні проблеми повсякденно зустрічаються на професійному шляху бухгалтера й аудитора. Їх потрібно вирішувати гідно, а для цього необхідно знати норми професійної поведінки, готувати себе до їх неухильного дотримання. Ці норми прописані в Кодексі етики професійних бухгалтерів.

Як було зазначено вище, термін «професійний бухгалтер» не до кінця ідентифікований, не прописані компетентності саме для національних умов і особливостей ведення справ в Україні. Вважаємо, що доцільно було б переглянути освітньо-професійні програми на предмет відповідності Міжнародним стандартам МФБ, оскільки високі стандарти МФБ та програма відповідності її членів цим стандартам є запорукою найкращого задоволення потреб суспільства у послугах професійних бухгалтерів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Зубілевич С.Я. Міжнародні стандарти освіти як основа єдиної національної програми професійної сертифікації бухгалтерів України. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 5. С. 8–15.
2. Коваль С.В. Професійна етика як невід'ємна складова обліково-аудиторської діяльності в аграрному секторі економіки. *Таврійський науковий вісник*. 2010. № 173. С. 182–187.
3. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Київ, 2014. 172 с.
4. Міжнародна федерація бухгалтерів. Кодекс етики професійних бухгалтерів: досвід, реалії, перспективи / пер. з англ. С.Я. Зубілевич. *Доповіді на Міжнародній конференції 31 травня – 1 червня 2010 р.* Київ : ФПБАУ, 2010. С. 168–170.
5. Про застосування стандартів аудиту та етики. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr_0723014/sp:head:max100?sp=:head:max100&lang=en (дата звернення: 16.03.2019).
6. Савченко В.М., Кононенко Л.В., Бегун А.П. Проблеми формування та дотримання норм професійної етики бухгалтера. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2011. № 20. С. 350–354.
7. Cost accounting: a managerial emphasis/ Charles T. Horngren, Stanford University, Srikant M. Datar, Harvard University, Madhav V. Rajan, Stanford University. 2015. Fifteenth edition.

REFERENCES:

1. Zubilevych S. JA. (2014) Mizhnarodni standarty osvity yak osnova yedynoi natsionalnoi prohramy profesiinoi sertyfikatsii bukhhalteriv Ukrainy [International standards of education as the basis of a single national program of professional certification of accountants in Ukraine]. *Scientific and practical journal Accounting and Audit*, no. 5, pp. 8-15.
2. Koval S.V. (2010) Profesiina etyka yak nevidiemna skladova oblikovo-audytorskoi diialnosti v aharnomu sektori ekonomiky [Professional ethics as an integral part of accounting and auditing in the agrarian sector of the economy]. *Taurian Scientific Bulletin*, vol. 73, pp. 182-187.
3. International Federation of Accountants (2012) *Kodeks etyky profesiinykh bukhhalteriv* [The Code of Ethics for Professional Accountants], Kyiv: International Federation of Accountants.
4. International Federation of Accountants (2010) *Kodeks etyky profesiinykh bukhhalteriv: dosvid, realii, perspektyvy* [Code of ethics of professional accountants: experience, realities, prospects]. Proceedings of the International Conference (Ukraine, Kyiv, May 31 – June 1), Kyiv: FPBAU, pp. 168-170.
5. Rishennia Pro zastosuvannya standartiv audytu ta etyky [Decision on the application of audit standards and ethics]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr_0723014/sp:head:max100?sp=:head:max100&lang=en (accessed 16 March 2019).
6. Savchenko V.M., Kononenko L.V., Behun A.P. (2011) Problemy formuvannya ta dotrymannia norm profesiinoi etyky bukhhaltera [Problems of formation and observance of norms of professional ethics of the accountant]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsionalno tekhnichnoho universytetu* [Scientific works of the Kirovohrad National Technical University], no. 20, pp. 350-354.
7. Cost accounting: a managerial emphasis/Charles T. Horngren, Stanford University, Srikant M. Datar, Harvard University, Madhav V. Rajan, Stanford University. – 2015. – Fifteenth edition.

Rozit Tetiana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Statistics, Accounting and Audit
V. N. Karazin Kharkiv National University

Sliunina Tetiana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Statistics, Accounting and Audit
V. N. Karazin Kharkiv National University

NATIONAL FEATURES OF APPLICATION OF THE CODE OF ETHICS OF PROFESSIONAL ACCOUNTANTS OF THE INTERNATIONAL FEDERATION OF ACCOUNTANTS

Purpose of the article. The paper addresses the problematic issues of training and development of professional accountants in connection with the reform of the accounting system in Ukraine. The basic provisions of professional ethics of an accountant and an auditor, which are spelled out in the Code of Ethics of Professional Accountants, have been studied.

Research Methodology. The authors conducted a study of such categories as a code, actions according to aspects of professional ethics of accountants, and also justified the expediency of “inculcating” the norms of professional ethics when training specialists in higher educational institutions. Since the first years of independence of Ukraine, the development of a market economy, the position of an accountant began to have greater demand, professional organizations of accountants and auditors began to be created. Civil servants in their activities increasingly used the terms “auditor”, “certification” and “professional accountant”. But the profession did not recognize the profession properly.

Results. This article examined the basic principles of the Code of Ethics for Professional Accountants, as well as examples of ethical problems from foreign experience that are studied by students in the training cycle in the area of “Accounting and taxation.» Even with a few examples, we see that ethical issues in foreign practice are of great importance and therefore, in preparing their specialists, they set forth in great detail the Code of Ethics of Professional Accountants of the International Federation of Accountants. Unfortunately, most accountants in Ukraine do not even suspect the existence of such a document. But since its creation, a professional organization contributes to the successful implementation of reforms in the field of accounting and auditing, translates international standards of accounting and reporting, professional ethics, education, prepares and conducts retraining, advanced training.

The practical significance. Thus, on the basis of the material studied, we understand that the term “professional accountant” is not fully identified, and the competencies for national conditions and business practices in Ukraine are not spelled out. We consider it expedient to review educational and professional programs for compliance with IFAC international standards. Since the high standards of the IFAC and the compliance program of its members with these standards is the key to best meeting the needs of society in the services of professional accountants. However, professional organizations since their inception contribute to the successful implementation of reforms in the field of accounting and auditing. International standards of accounting and reporting, professional ethics, education were translated. We consider it expedient to include the course “Professional and Applied Ethics” in the master's curricula; include the issues related to professional ethics in the tasks for coursework and diploma work on professional disciplines in order to prepare future professionals for solving ethical problems in professional life, forming values professional ethics of accountant and auditor. Also professional organizations prepare and conduct retraining, advanced training of accountants and auditors. After all, it's not enough to talk about the ethics of professional accountants, you need to do something to get first-class specialists at the exit.